

FOLK OG LAND

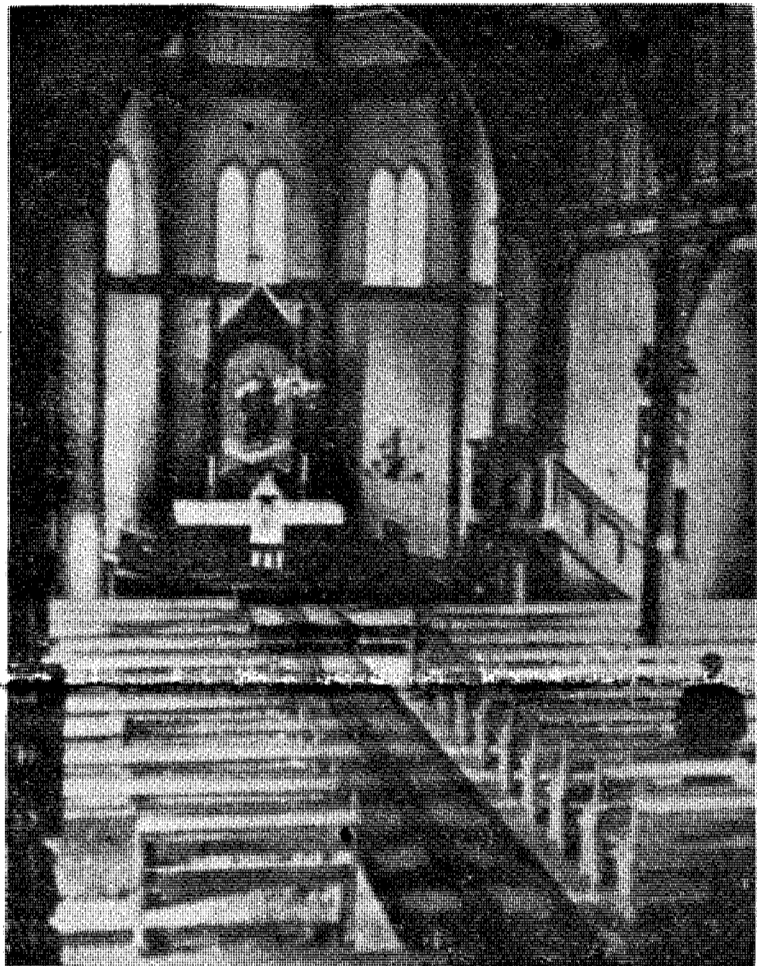
NR. 10 — 10. ARGANG

LØRDAG 11. MARS 1961

LØSSALG 75 ØRE

Nasjonal Samling og kirken

Av SIEGFRIED



Fra Sæbø kirke i Hjørundfjord. Gudstjenesten til prester som ikke streiket ble boikottet og det ble satt ut streikevakter for å hindre folk i å komme til Guds hus.

I.

Efter at riksrådsforhandlingene, som blant annet tok sikte på å avsette kongen og hans Nygaardsvoldregjering, og hvor biskop Berggrav spilte en betydelig rolle, var blitt veltet av Terboven, slo biskopen inn på en annen politisk linje og drev et iherdig politisk spill bak kulissene. Okkupasjonsmakten var selv sagt oppmerksom på den politiserende biskop, som da også fikk en fremskutt plass i den tale Reichskommissar Terboven holdt under den såkalte statsakt på Akershus 1. februar 1942.

Det var efter denne tale åpenbart for alle det som Quisling skrev i et rundskriv til de norske prester av 26. februar 1942, at Berggravs stilling som biskop var blitt uholdbar. Quisling fortsetter: «Da herr Berggrav således følte jorden brenne under seg, satte han alt inn på å trekke også de andre biskopene med seg, for på den

måten å dekke over sine egne handlinger. Den 24. februar fikk han biskopene til å nedlegge bestyrelsen av sine embeder».

Særlig tydelig var dette når det gjaldt biskop Støren, som viste stor villighet til å komme til en ordning med Kirke-

Forts. s. 8



Professor Hallesby, som sammen med domprost Hygen forhandlet med kirke departementet under kirkestriden i 1942

Revisjon av etterkrigsoppgjøret diskuteres i det danske Folketinget

De Uavhengige lager oppvask og får støtte av Sosialistisk Folkeparti

Men justisminister Hækkerups bror vil overlate saken til historikerne!

Heller ikke i Danmark er det blitt ro om rettsoppjøret. Også i Danmark er det blitt fler og fler som just i disse tider ser det eiendommelige i at man befaler almenheten å ofre livet til et forsvar for et samfunnssystem, som ikke vil se at offentlig sak nr. 1 er å si sannheten og å skape rettferdighet! Også i Danmark tyder de av uavhengige personer gitte opplysninger — som søkes neddyttet — på at man som i Norge opererer — med påtalemyndighetens sanksjon — med to slags forbrytelser. Næmlig lovlige ugjerninger (med riktig politisk fortegn) begått av privilegerte, og ulovlige og baklengs straffbare handlinger eller undlatelser, når disse er begått av ikke privilegerte, som imidlertid har stolt på Haagerkonvensjonen og Regjeringens utsagn dengang.

Efter at almenheten nå har sett en rekke mystiske forhold og saker, betraktes nu innen det danske folk de hit-hørende, beroligende erklæringer og offentlige «undersøkelser» med den største skepsis. Politikerne har søkt å dysse ned sannheten for å redde sitt eget skinn. Denne foraktelige adferd har skapt ulykke i titusener av hjem.

Et overveldende indisie- og bevismateriale leder til den oppfatning at tyskerne foretok sin «gnidningsløse» besettelse av Danmark etter forutgående avtale. Man har således ikke fått fremlagt daværende utenriksminister P. Munchs dagbok og annet viktig bevismateriale i Den Parlamentariske Komisjon, hvor politikerne innsatte seg for å granske seg selv!

Det revisjonsarbeidet i Danmark og Norge går ut på er at myndighetene klart og utvetydig offentlig skal erklære at det foretatte rettsoppgjør i alt vesentlig var et politisk oppgjør, som intet hadde med de historiske fakta, eller med lov og rett i vanlig mening å gjøre.

I Danmarks Folketinget er det valgt inn en gruppe —



Justisminister Hækkerup og hans bror i folketinget vil naturligvis ha «ro omkring rettsoppjøret».

De uavhengige — som blant annet har revisjonen av disse saker og ting på sitt program. Fremforalt og først og fremst krever partiet, og det gjør også justisofrene i Norge — en betryggende undersøkelse av komplekset. Fra den utrettelige redaktør A. Olesens blad REVISION nr. 3 - 1960 gjengir vi nedenfor fra Folketingets forhandlinger i denne saks anledning:

A. L.

Offentligheten har krav på klarhet!

Efter Folketingstidendes Fortryk bringes nedenstaaende Uddrag af Iver Poulsens Forelæggelsestale som Ordfører for De Uafhængige samt Omtale af Forhandlingerne og Kommentarer. Af Pladshensyn bliver Uddragene af beskeden Omfang med fortrinnsvis Citat af det, der forventet interesserer vore Læsere mest. Men da den parti-dirigerede Dagspresse, som Befolkningen har til «Oplysning», saa godt som ikke har nævnt Iver Poulsens Tale, er nogle Uddrag her paa sin Plads.

Han sagde bl. andet:

«Hensigten med Forslaget er udelukkende at skabe den Klarhed omkring Besættelsestiden, som Offentligheden i et folkestyrt Samfund som vort maa have et selvfølgelig Krav paa, en Klarhed som sikkert alle i Dag kan se burde være tilvejebragt for mange Aar siden, for saa vilde megen Fortræd og Bekymring være holdt borte. Havde man straks efter Besættelsen aabent og

Forts. side 7



Den danske kong Christian, som nektet å underskrive dødsdommene i 1945, foretok sin daglige ridetur gjennom København også efter okkupasjonen.

Revisjon av etterkrigsoppgjøret

(Forts. fra s. 1)

ærligt lagt Kortene paa Bordet og forklaret Befolkningen hvorfor der i de givne Situationen var bleven handlet saadan og saadan, vilde ikke alene megen Forstaaelse være blevet vist af den Befolkning, som havde gennemlevet den vanskelige og uhyggelige Tid, hvor Beslutninger ofte skulde træffes lynhurtigt, men saa vilde vi ogsaa være blevet sparet for de Afsløringer af Likvideringer og paastaaede Likvideringsordrer, som i den seneste Tid har skabt saa megen Uro i Befolkningen. Og naar man betenker, at disse Afsløringer er kommet offentlig frem ved rene Tilfældigheder, vil man indse, at man stadig vil leve i Usikkerhed og Frygt for, hvornaar de næste Afsløringer og Beskyldninger kommer, — og hvordan de bliver — hvis vi nu faar skabt Klarhed.

Der tales så meget om Tryghed for Mennesket, men man faar ofte det forstemmende Indtryk, at det om ikke kun, saa dog først og fremmest drejer sig om den materielle Tryghed, som kan sikres med Penge. Men dog ikke den Tryghed, der hviler paa Tillid til vor Styreform, Demokratiet, er mindst lige saa værdifuld? Men denne tillid har dog lidt og lider stor Skade, saa længe saa mange Punkter i Besættelsestidens Historie er mørklagt for Befolkningen.

En lang Række Dagblade med yderst forskellig politisk Tilhørsforhold lige fra Radikalisme og Konservativisme — og ikke mindst politisk uafhængige Dagblade — har givet Udtryk for den samme Opfattelse som vi i vort Forslag, nemlig at Befolkningen maa have Krav paa en uvillig og tilbunds-gaaende Undersøgelse, som kan bringe den Klarhed, behagelig eller ubehagelig, men dog Klarhed, der nogenlunde kan sige imod saadanne fremtidige Rystelser, som Befolkningen har faaet i Hjalpsagens Kolvand.

Ogsaa fra den Ungdom der staar som Arvtager af vort Demokrati, er der Gang paa Gang rejst Ønske om Klarhed over Besættelsestidens dunkle Forhold. Det er simpelt hen livsnødvendigt for Ungdommen, der skal videreføre vort Folkestyre, at den har Tillid til vor Styreform, og det kan den ikke faa gennem fortsat «dunkle Punkter», men kun gennem Klarhed og sand Oplysning om, hvordan vort Folkestyre virkede i en Tid, da det blev sat på en haard Prøve, og denne Klarhed maa det være vor Pligt at tilvejebringe.

Naar Talen er om at kaste et klart muligst lys over «fortsat dunkle Punkter i Besættelsestidens Historie» — som Dagbladet Aktuelt ud-

trykker det — maa Lyset ogsaa ubønhørligt falde paa Den parlamentariske Kommission og dens Undersøgelser og Indstillinger. Jeg røber ikke nogen Hemmelighed ved at sige, at Den parlamentariske Kommissions Undersøgelser og Arbejde blev modtaget af Befolkningen med den dybeste Mistillid og efterlod en Følelse af, at Politikerne behandlet sig selv paa en anden mere lømfældig Maade end den, hvorpaa andre Borgere blev behandlet, idet Politikere blev sat til at undersøge og bedømme egne og Kollegers Forhold og Handlinger.

Dommer Holms avsløring

Denne Mistillid har faaet ny Næring, efter at Formanden for Den parlamentariske Kommission, daværende Folketingsmand og Dommer Aage Holm, Viborg, i Viborg Stifts Folkeblad for 20. August 1960 udtalte sig om sit Formandskab:

«Tiden i Den parlamentariske Kommission var det besværligste Afsnit af min Tilværelse. Jeg vilde gerne arbejde efter de Grundsætninger, som underbygger en Dommers daglige Virksomhed, men måtte Gang på Gang besinde mig paa, at jeg kun sad som Formand for en politisk Kommission, hvis sammensætning i høj Grad kom til at præge Arbejdet.

Undersøgelserne omkring 9. April 1940 og Forholdene under Besættelsen burde aldrig være henlagt til en saadan Kommission.

Det kan jeg tillade mig at sige aabent nu og har maaske særlige Forudsætninger for at kunne gøre det. Saa længe jeg var knyttet til Kommissionsarbejdet og dette ikke var afsluttet, følte jeg mig forpligtet til at være tavs og maatte gemme min Kritik; det er der ikke længere nogen Grund til.

Jeg er ikke uenig med dem, som fordømmer saavel Den Parlamentariske Kommission som den paa det specielle Grundlag iværksatte Strafforfølgning.

Man har kritiseret Domstolene, men med Urette, thi de skulde dømme efter Loven. Kritikken maa rettes mod Rigsdagen, som har Ansvaret for det urimelige Tillæg til Straffeloven.

Den parlamentariske Undersøgelse burde have været henlagt til en særlig Kommission, hvor den politiske Indflydelse ikke var en saa dominerende Faktor, at man gav Næring til den i Forveien udbredte Anskuelse at Politikerne hytter deres eget Skind».

Senere har Dommeren skærpet sin Kritik ved over for Dagspressen at udtale, at Kommissionen i for høj Grad blev en Diskussionsklub, hvor

der gentagne Gange udviklede sig politiske Diskussioner, naar Kommissionen behandlede Spørgsmaal om en Partifælde til Kommissionsmedlemmerne.

En saadan Indstilling maa ophøre, hvis tilliden til vor Styreform og Respekten for Politik og Politikere skal genskabes. Derfor foreslaar vi, at en kyndig og uvillig Kommission, bestaaende af Dommere og Historikere, undersøger de praktiske Muligheder for at faa foretaget en tilbunds-gaaende saglig og uvillig Undersøgelse af Den parlamentariske Kommissions Arbejde.

Restoppgøret i Strid med Menneskerettigheds-erklæringen.

Om Retsoppgøret efter Besættelsen siger Dommer Holm til Berlingske Aftenavis, gengivet i Jyllands-Posten for 27. August 1960 — jeg beder om Tilladelse til at citere:

«Vi burde nu have Raad til at give dem Oprejsning, som endnu lever under Virkningerne af den særlige Lovgivning under Retsoppgøret efter Besættelsen. Jeg tænker paa dem, som mistede Pension eller Stillinger eller Bestalninger, og som man burde resocialisere nu, hvor alle de store Tyskerhaandlangere er sluppet ud».

I Betragtning af at Straffelovstillægget af 1945 med skærpede Straffebestemmelser med tilbagevirkende Kraft maa ansees for at være i Strid med Atlanterhavserklæringen og at saadanne Love fordømmes som ulovlige i FN's Verdenserklæring af 6. December 1949 om Menneskerettigheder. Artikkel 11, Stk. 2, hvori det hedder:

«Ingen maa ansees skyldig i noget strafbart Forhold paa Grund af nogen Handling eller Undladelse, der ikke i Henhold til national eller international Ret var strafbar paa det Tidspunkt, da den blev begaaet. Der skal heller ikke kunne idømmes strengere Straf end fastsat paa den Tid, da det strafbare Forhold blev begaaet».

— finder jeg Anledning til at opfordre de Partier, som gennemførte dette Straffelovstillæg, til at følge Dommer Holms Tilskyndelse til at gaa i Gang med Resocialiseringen af og Oprejsningen til de Medborgere, som i sin Tid blev dømt i Strid med Verdenserklæringen om Menneskerettighederne.

Det kan være ubehageligt at skulle indrømme begaaede Fejlgreb, men det sætter ingen Skamplet paa nogen at forsøge at genoprette begaaet Uret, og det maa for os danske være Uret at handle imod den Verdenserklæring om Menneskerettighederne, som vi selv har tilsluttet os ved at underskrive den europæiske

Professor dr. Hans F. K. Günther 70 år

En av verdens mest kjente raseforskere professor dr. Hans F. K. Günther fylte 16. februar 70 år og fortjener visselig å bli omtalt her i FOLK OG LAND.

Han er født i Freiburg og er kjent verden over gjennom sine vitenskapelige arbeider i antropologi og sociologi. Professor Günther har spesiell tilknytning til Norge, idet han var bosatt her fra 1923 til 1926 og er gift med en norsk dame.

Fra 1926 til 1929 var professor Günther knyttet til det rasebiologiske institutt i Uppsala, fra 1930 til 1935 virket han som professor ved universitetet i Jena, fra 1935 til 1941 ved universitetet i Berlin og fra 1941 til 1945 — da han ble «utrensket» — var han professor ved universitetet i hjembyen Freiburg.

Fra 1923 til 1942 utgav han en lang rekke vitenskapelige verker, som tildels kom i mange opplag. De siste opplag ble imidlertid ødelagt under den allierte terrorbombing mot Leipzig og München.

Professor Günther har ingenlunde lad seg stanse i sitt vitenskapelige arbeid av det som rammet ham sam-

Konvention til Beskyttelse af Menneskerettigheder og grundlæggende Frihedsrettigheder i Rom den 4. November 1950.

Sosialistisk Folkeparti gir Tilslutning

Det er tydeligt nok at sidste Valgdags nye Partier har sat «Blodomløbet» paa Christiansborg i hel uvant Cirkulation. De hidtil privilegerede Partier kan ikke nu nøjes med at hviske sammen i Krogene og i Følelse af Magtfuldkommenhed trække foragteligt paa Skuldrene, naar noget ubehageligt rører sig i deres sammenkogte Suppe.

De er ikke eneraadende med Hensyn til, hvad der serveres, men det er nok kommet som en Overraskelse for mange, at ogsaa det nye Sosialistiske Folkeparti med dets 11 Medlemmer ønsker tilbunds-gaaende Undersøgelse og i dette Spørgsmål stillede sig bag De Uafhængige. Ordføreren Skræppenborg Nielsen sagde bl. andet efter at have anbefalet Nedsættelse af Udvalg eller Kommission, at «det i Betragtning af, at det er dybt alvorlige Ting, det drejer sig om, er det simpelt hen en Nødvendighed, at en først og fremst til Tops gaa-

(Forts. s. 7)

men med så mange andre bra og fremragende forskere i 1945. Hans bok «Formen und Urgeschichte der Ehe» kom i 1951 i 3. opplag på et forlag i Göttingen og året efter kom den i oversettelse på det kjente forlag Payot i Paris. Verket var antagelig det første vitenskapelige arbeid som kom i fransk oversettelse etter krigen.

I 1953 ble professor Günther hedret ogsaa fra amerikansk hold, idet han ble innvotert som korresponderende medlem av American Society of Human Genetics.

På det bayerske forlag Hohe Warte utkom i 1956 hans «Lebensgeschichte des hellenischen Volkes» og året etter hans «Lebensgeschichte des römischen Volkes». I Italia forberedes nå en utgave på italiensk av «Formen und Urgeschichte der Ehe» og særlig morsomt er det at oversettelsen er utført av forfatterens datter, som er bosatt i Turin, sammen med en italiensk vitenskapsmann. Ellers holder en i England på å forberede en kortere sammenfatning av professor Günthers antropologiske bøker som ble ødelagt ved bombing under krigen.

Professor Günther har fremdeles kontakt med Norge og det gjorde ham spesielt vondt da han for et par år siden uten foranledning ble æres-skjelt på det groveste av en vitenskapelig innsender i Aftenposten, og det noble blad nektet hans hustru plass for et tilsvaer. Som leser av FOLK OG LAND hadde han imidlertid den glede å se bakvaskelsene kraftig tilbakevist der.

Selv om vi er noe sent ute vil vi gjerne på denne måte sende en hilsen fra Norge til professor Günther. Også her har han mange venner og beundrere.

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ulern

Telefon 55 61 29 - Oslo

Oslo Støgefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadi-merte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og helbare loftstrapper.

Kameratklubben 1960

har årsmøte onsdag 15 mars fra kl. 19

Efter behandlingen av dagsordenen, selskape- lig samvær og foredrag av rektor J. Fredrik Voss om «Historieforskningen i Norge». Noter tiden — Vel møtt!

SEKRETÆREN.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**Alternativ under tvang?**

Det må ha vært det rene atomskuddet for baugen Vestens NATO-statsmenn fikk, da den amerikanske utenriksminister Dean Rusk lot de amerikanske journalister misforstå seg så grovt at de meddelte verden at nå fikk Europa klare seg selv. USA vilde ikke bruke atomvåpen mot et russisk angrep i Europa, men forbeholde bombene for det tilfelle at USA selv ble direkte angrepet.

Vi skulde tro at det også gikk vår norske herr Lange og hans NATO-kumpaner kaldt ned over ryggen, da de ble stillet ansikt til ansikt med denne bedrøvelige avslutning på den anti-nøytralitetspolitikk, som i sin tid ble lansert som konsekvens av propagandaløgnen om det «nøytrale» Norge som ble så styggelig overfalt av tyskerne. For selv om NATO-avtalen også innbragte klingende mynt til fortsatt drift av Arbeiderparti-Norge, så demret det kanskje for noen at landet likevel ble solgt for billig.

Heldigvis kunne herrerne neste dag lese dementiene i morgenavisene, slik at de kom seg temmelig hurtig fra sjokket, men likevel. For det sies jo at det ingen røk er uten ild, og meget tyder på at den amerikanske utenriksminister ikke er så rusk som navnet tyder på, men hadde sin meget bestemte mening med denne prøveballongen.

Efter dementiet tør man kanskje antyde at de europeiske deltagere i NATO har fått en siste frist til å beskikke sitt bo før det store utsalget. Den amerikanske politikk sier seg nå å ta sikte på en hurtig opprustning av NATO-statene med konvensjonelle våpen, slik at en kan bli sterk nok til å besvare et russisk angrep uten atomvåpen med bare konvensjonelle våpen. Og riset bak speilet har alle nå sett.

Dette er som en vil forstå den samme politikk som FOLK OG LAND i all beskjedenhet har slått til lyd for i årevis nå, ikke minst fordi den ført uti sin ytterste konsekvens også vil gjøre Europa — eller eventuelt i siste instans Quislings Norden — uavhengig ikke bare av Sovjetsamveldet, men også av USA — noe vi anser like viktig.

Alle vet at det ikke er noen utopi dette at Europa, selv det Rest-Europa vi nå har, ja selv Norden, kan måle seg med Sovjetsamveldet både når det gjelder militært styrkeforhold og materielle resurser for krigføring. Det er tross alt ikke mere enn 20 år siden Hitlers Tyskland hadde kolossen nede for full telling. Den ble bare reddet av den amerikanske forsyningsgøngong sammen med den russiske vinter.

Det er bare en viljesak å mobilisere det nødvendige europeiske forsvar. Men da må en riktignok sette kanonene iallfall like høyt som smøret. Og skal en måle sine anstrengelser og sine militærutgifter med russernes, så får en også bruke samme målestokk, for russerne kaster ikke bort pengene sine til «velferdsarbeide» og annen degging med soldatene sine. Noe som også har den militære fordel at det gjør de russiske soldater til hårdføre og sterke kjempere i den evige kamp mellom den moskovitiske messianisme og det europeiske vesterland.

Kan den amerikanske trussel om å la Europa seile sin egen sjø uten atomsoveputen vekke Europa til død, så er det ingen grunn til å kalle den amerikanske utenriksminister Rusk. Da driver han oss kanskje — uansett hva Kennedys motiver kan være — til å velge den eneste kurs som kan redde oss alle fra undergangen.

Men det er ingen tid å spille, hverken for oss eller andre stater med Tyskland i spissen, når det gjelder å bygge opp forsvaret uten atomvåpen. En kan ikke spare hverken på penger eller vilje eller innsats, og en kan ikke ha fine nydemokratiske fornemmelser med hensyn til folk som ikke er verdige til å ofre livet for det felles beste. En må kort sagt holde opp med eventyr og historieførfalskning både

**Deutsche Handelskammer
in Norwegen**

Fortsatt, medlemsfortegnelse:

Disponent Birger Widding, Agenturen, Tordenskjolds gt. 7, Oslo.

Hermann Wiencke, Textilagenturen, Karl Johans gt. 5, Oslo.

Kaare O. Wiken jr. A/S, Manufakturwaren engros, Fr. Nansens pl. 8, Oslo.

A. O. Wilhelmsen, Textilwarenagentur, Kirkegt. 14/16/18, Oslo.

L. H. Wilhelmsen A/S, Kolonialwaren engros, Kjøbmansgt. 38, Trondheim.

Wilh. Willumsen, Agentur in Chemikalien u. Farben, Prinsens gt. 2 C, Oslo.

A. I. With, Getreideagentur, Versicherungen, postboks 613, Oslo.

Witt & Borgen A/S, Maschinenvertretungen, Ø. Vollgt. 6, Oslo.

Wolf, Janson & Skavlan A/S, Agentur in Eisen, Stahl, Schiffsmaschinen, H. Heyerdahls gt. 1, Oslo.

Sverre Young, Textilagenturen, Ø. Slottsgt. 7, Oslo.

Rettelser.

Olaf Holm ber oss rette disse feil i hans artikler i nr 8:

I artiklen «Les Miserables» var ved en ombrekningfeil første linje under tilhøyre for klisjeen blitt feilplasert. Avsnittet skal lyde slik: «Det gjør seg sterkt gjeldende under krig og okkupasjon av fremmed land, og særlig er det de okkuperte lands kvinner det går ut over».

I artiklen «Nyttet det?» på side 3 står det i nest siste avsnitt «regjeringens advokat». Det skal være «regjeringsadvokaten». Det er altså regjeringsadvokaten som oppfordres til å uttale seg om krigstilstanden etter kapitulasjonen i juni 1940.

SANT SOM DET ER SAGT —

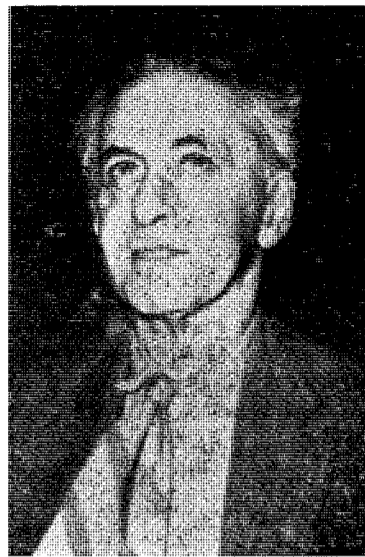
Når vi ellers tenker på de bortdrevne tyskere fra østområdene, så må vi minnes disse ord av den tidligere franske ministerpresident Bidault i 1960 om franskmenene i Algerie: «Ingen har rett til, ikke engang nasjonen, å drive selv et eneste menneske bort fra den jord han stammer fra, fra hans døde og fra hans fane. Ethvert forsøk av denne art er og forblir en illegal og illegitim handling, som er ugyltig for alle tider —»

innen de enkelte land og folkene imellom, og ta konsekvensene av at vi alle er i samme synkende båt.

Og så må vi se å stable på benene noe som kan konkurrere med den moskovitiske messianisme, noe som kan frembringe en lignende ånd som den der besjelet Hitlers soldater da de så uforferdet tok opp Europas kamp mot østen i 1941.

**Orienterings mystiske gjest
var Ilja Ehrenburg**

Hvis fortid vi frisker opp i



ILJA EHRENBURG

I all stillhet har vårt fedreland — representert ved Orienteringsklikken — nylig hatt besøk av denne Kremls utsending, midt under strevet med å arrangere den bebudede atom-marsj som protest mot atomvåpen på norsk jord, — dog ikke mot atomvåpen i sin alminnelighet, slik som f. eks. i det atomspøkkete Sovjet, som den siste menneskealder synes å ha vært disse kretsers egentlige Vaterland.

Denne Orienterings stillfaren gjest skrev i PRAVDA 24. juli 1942 bl. a.:

«at fra nå av er ordet tysker for oss identisk med den frykteligste forbannelse. Fra nå av betyr ordet tysker at skuddet smeller. Vi vil ikke snakke. Vi vil ikke forarges. Vi vil drepe. Bare de ufødte barn og hunder er uskyldige i Tyskland».

I et opprop i millionopplag i krigens siste fase (januar 1945) fra Moskva, og undertegnet Ilja Ehrenburg, heter det bl.a.:

*Drep, drep! Der er intet som er uskyldig hos tyskerne, hverken levende, eller ufødte. Følg kamerat Stalins anviser og tramp ihjel for alltid de fascistiske dyr i deres huler. Bryt ned med makt rasehovmodet hos de germanske kvinner! Ta dem som rettmessig bytte!
Drep!
I tapre fremadstormende Rødegardister!!*

Det er den samme tyske emigrant Ehrenburg som omkring 1920 (altså lenge før Hitlers tid) dirigerte de blodige og borgerkrigsartede opptøyer i Berlin og Hamburg, og som i Moskvakring-

kasteren i 1942 forkynte: at om du ikke i dagens løp har drept minst en tysker er dagen bortkastet».

Etter at ovenstående var skrevet fant vi et avsnitt om Ilja Ehrenburg i den av Hamsuns gode og trofaste venn Christian Gierløff publiserte bok «KNUT HAMSUNS EGEN RØST». (Gyldendal).

Gierløff gjengir der en uttalelse av Ehrenburg til norske aviser, etter den store seier i 1945. Den lyder slik:

«Hamsun er en stor kunstner, men et dårlig menneske».

I denne forbindelse mener hr. Gierløff at det ville være verdifullt å få fullt lys på det omtvistede menneske Knut Hamsun, især av en yrkesbror og menneskekjenner som Ilja Ehrenburg, — og at Hamsun ville vært takknemlig for det og i spenning forventet å få sitt innerste menneske opplyst særlig av en russisk (!) dikters lyskaster. Hvem ville ikke være takknemlig for slik hjelp av en Dostojevskijs, Turgenjevs og Tolstojs landsmann og litterære arvtager?! Endelig å lære seg selv å kjenne —.

Og der står videre, at Ehrenburg selvsagt ikke ville være den mann som gjorde et menneske urett, svaret ville nok komme, kanskje som en stor roman? Fullt av strålens lys fra den allvitende russiske sjel innover mysteriet Hamsun!

Det er ellers beundringsverdige hva Gierløff gjorde for sin politiske antagonist og venn Knut Hamsun. Og bortsett fra enkelte beskjedne skjermysdler omkring Gierløffs anglofile innstilling og Hamsuns germanisme ble det vist et vennskap av de sjeldne. Skildringene av Hamsuns kameratslige forhold til Gamlehjemmets øvrige pensjonære er helt frydefulle, og gir levende inntrykk av det boblende Hamsun'ske lune. Samtidig som leseren på ny rystes i sitt innerste ved omtalen av norsk rettsvesens skamløse behandling av vår store dikter, og Ullevåls psykiatriske eksperts rystende metoder overfor en vergeløs fange for å kunne påvise, eller påføre, en sinnsforvirret tilstand hos et mentalt friskt menneske.

Sentinel.

Alt i kjøle- og frysebransjen

HJEMMEFRYSERE, KJØLESKAP, KJØLE- OG FRYSEANLEGG, SAMT STORKJØKKENUTSTYR.
FORDELAKTIGE PRISER OG SERVICE

Østlandske Kjølesalg

EDVIN DALBERG

L E N A

BAK KULISSENE:

Frankrikes sammenbrudd



En sammenkomst i det franske utenriksdepartement på Quaid'Orsay. Fra venstre til høyre: utenriksminister Bonnet, Chamberlain, Daladier og Halifax. Noen av de hovedansvarlige for verdenskrigen.

Den overfylte by

14. juni 1940. «Regjeringen i Bordeaux» — dette er for alle franskmenn en meddelelse med dyster klang, og som vekker slemme minner. I teatret i Bordeaux holdt den franske nasjonalforsamling møte i 1871 da tyskerne hadde tatt Paris og gikk med på den fred som gav Tyskland Elsass og Lothringen tilbake. I Bordeaux satt under første verdenskrig Poincaré med sin regjering i tre måneder da Paris var så alvorlig truet i 1914 — og nå er regjeringen påny kommet dit. Men denne gang vil ikke noe «Marneunder» som i tilfelle måtte være et «Loireunder» redde den. For nyhetene fra fronten er tiltetgjørende. Man kan ikke engang lenger snakke om noen alminnelig front. Riktignok blir det fortsatt kjempet ved Loire, men ellers er de franske hære overalt på fluktlignende tilbaketog, og — et avskrekkende bilde på den fortvilede stilling — general Weygand har gitt de hærgrupper som holdt Maginotlinjen ordre til tilbaketog. Dermed er den eventyrlige glans som omgav denne befestningslinje og som rev mennene i regjeringen med i krigen, borte for alltid.

Ministrene, statspresidenten,

som flykter i sine biler mot syd, ser på veiene stadig det samme nedslående bilde av flyktninger, flyktninger og atter flyktninger: halve Frankrike er på vei og ingen av de flyktende vet hva fremtiden vil bringe — hvor lenge det fremdeles finnes bensin for bilene, hvor lenge brød å stille sulten med — med en seng for natten regner ingen lenger. Beboerne i de landsbyer som de kommer gjennom er avstumpet, for de har nå i ukevis, dag og natt opplevet denne gjennommarsj av de fortvilede. De første hjalp de, de gav dem hva de hadde — nå vet de ikke mere hvor lenge de selv har noe å spise, og gir ikke bort mere. De avviser de sultende, ja selv i denne undergangsstemning våkner pengebegjæret — mange tar rikelig betaling for det beger med vann de rekker frem — —

Klokken er bortimot syv om kvelden da karavanen med ministrene kommer til Bordeaux, byen ved Garonne. Det blir ikke holdt noe møte — alle har nok med å skaffe seg tak over hodet og å innrette seg. Den gang blir ikke Lebrun, republikkens president, inkvartert utenfor byen, men i prefekturet, og det blir straks bestemt at ministerrådet også skal holde møte her. General Weygand oppslår sitt hoved-

kvartier i lokalene til den kommanderende general i området, som ligger ved siden av prefekturet. De andre ministre blir inkvartert i hoteller og privathus, som er blitt rekvirert, og den overfylte by ligner en maurtue. Det som imidlertid særpreger forholdene er at alleslags parlamentarikere også har søkt til Bordeaux i all sin rådløshet og her forsøker de å fortsette sitt gamle spill om makten. Her er Jeanneney, senatspresidenten, Herriot, deputertkamrets president — her er også menn som Léon Blum og Albert Sarraut. De virker som spøkelser i vrirmlen og stadig samler det seg om dem flokker av avdankede politikere. Stadig blir det spurt om nyheter, men de trekker bare på skuldrene: den viktigste nyhet, svaret fra Amerika er ikke kommet.

Reynaud reiser seg

15. juni 1940, om ettermiddagen. Vognene til ministrene, dekket av støv etter den lange kjøring, stanser foran prefekturet. Det skal påny holdes et av de utallige ministerrådsmøter siden flukten fra Paris. Finnes det noe mere deprimerende enn denne omflakking av regjeringen?!

Men på en viss måte funksjonerer iallfall den rent seremonielle avvikling. Sjefen for presidentens sivilkanseli, Magre, mottar herrerne og fører dem til en salong, hvis vegger kledd med silketapet har noe hjemlig over seg: ethvert fransk prefektur har en slik salong med silketapeter.

Ministerrådet er blitt innkalt på foranledning av marskalk Pétain, og han har meddelt Reynaud at det må treffes en endelig avgjørelse om våpenstillstanden. Imidlertid er det general Weygand som taler først. De to militære trekker i samme retning etter en nøyaktig avtale.

«Jeg krever», sier general Weygand «at det nå blir undertegnet våpenstillstand, og det snarest mulig!» Det er de «nye» ministre som er enig med ham, Baudouin, finansminister Bouthillier og Prouvost. Men Reynaud setter seg skarpt mot deres uttalelser: «Nei», svarer han innbitt, «kampen må kjempes igjennom til det ytterste!» Mere sier han ikke, og avventer virkningen av sine ord. Ingen sier noe — men ansiktene, de tvilende, håpløse ansikter, taler tydelig nok. Reynaud skifter tone. «Forøvrig kan ikke ministerrådet treffe noen avgjørelse før vi har fått svar fra Amerika!»

Mandel forlanger ordet. I de siste 24 timer har han hele tiden vært taus, truende, lurende, sammensunken med hodet trukket ned i jakkekraven, men alle vet hva han mener, at han er enig med Reynaud, at han heller vil forlegge regjeringen til Madagaskar eller til Amerika enn å erkjenne seg selv og sin politikk, som slått. «Det er noen herrer blant oss», sier han med sin

(Forts. s. 7)

Fra andre kilder:

Politikere og moral

Vi må si at Verdens Gang er et av de presseorganer i dette land som vi setter minst pris på, blant annet fordi det har forskjertset sin misjon, som burde vært den å slå ut det bedrøvelige Dagbladet. Istedenfor å konkurrere med holdning og kvalitet har denne etterokkupasjonsblomst gitt seg til å etterape Dagbladets nedbrytende virksomhet på de fleste områder. Men også en blind høne kan finne et korn, og Verdens Gang fikk for kort tid siden et av E. Hvoslef Eide, hvis gode penn og klare forstand vi også før har hatt anledning til å rose her i FOLK OG LAND. Vi er frekke nok til å stjele hele kronikken til Hvoslef Eide, fordi vi synes den fortjener et både større og bedre publikum enn det som vanligvis søker sin åndelige føde i VG:



Også politikere har sine sjarmerende sider — når de får være ifred ved matfattet

For å hindre et lynnedslag vil jeg med en gang forsikre at moral, ja endog høy moral, er mulig hos politikere som hos andre mennesker. Allikevel har spørsmålet om hvorvidt politikere kan ha en høy moral en viss berettigelse fordi fristelsene i den politiske idédebatt er store, og det er dessverre altfor mange som ikke klarer å stå imot.

Sammenlignet med de andre nordiske land må det være berettiget å si at norsk politisk debatt ligger på et betenkelig lavt nivå. Jeg nevner som eksempel de fullstendige åndløse resolusjoner og det øvrige hysteri omkring Libertas. Folk som med absolutt sinnsro leser denne institusjons skrifter, må bringes til å tro at de hysteriske forsøk på å dytte trollet ned i esken henger sammen med følelsen av at trollet har noe fornuftig det skal ha sagt. I Sverige møter Libertas' søsterorganisasjon en rolig og kultivert debatt.

Skal man felle en dom om de spesielle forhold som gjør seg gjeldende i politisk debatt, bør man imidlertid ha klart for seg at politisk tro likesom religiøs tro ofte er forbundet med veldige emosjonelle krefter. Disse krefter er så sterke at de kan sette såvel tenkeevnen som den normale vurdering av moralske krav ut av funksjon. Jeg tillater meg i denne forbindelse å vise til min kronikk i Morgenbladet for 14/1 1961 «Maktens slagskygger».

Vi som innehar ledende stillinger i næringslivet, sier ofte oss imellom at hvis vi i forretninger skulle fortie el-

ler fordreie sannheten i samme utstrekning som mange politikere eller politiske journalister gjør det, ville det være skjebnesvangert, — ja, det ville faktisk ikke være mulig fordi forretningslivet i så høy grad er avhengig av at man kaller en spade en spade. Vi er også tilbøyelig til å se på politikk i arbeidslivet som en gift med sterke, negative virkninger.

Svært mange akademikere med en solid og selvbevisst faglig standard stiller seg i dag ytterst skeptisk overfor den politiske debatt. De ser også med gru hen til muligheten for en slik konsentrasjon av økonomisk og politisk makt hos stat og parti at man kan forestille seg en eller annen pamp ta av seg skoen, banke i bordet og diktere sin maktfullkomne politiske vilje uten hensyn til faglige vurderinger.

I en tidligere kronikk i VG som jeg kalte: «Et tideverv — også politisk», kretset jeg omkring muligheten av å skape nye politiske tanker som kan fylle tidens krav. Dessverre ser det nok ut til at vi må fortsette i de til den aller ytterste kjedsommelighet opptrakkede tankebaner som tidens såkalte radikalisme representerer. I vår tid dreier jo også alt seg om økonomi, og noen spirituell sosialøkonom har landet ikke opplevd siden Erling Winsnes.

Kunne man tenke seg noe komme fra USA, hvor man i hvert fall har den fordel at man ikke er så bundet av tradisjonsmettede tankekli-

(Forts. s. 6)



Da han ennu håpet på britisk hjelp. President Lebrun på besøk i de britiske stillinger.



Forslag til ny Rooseveltbauta

O. K.:

Norge i brennpunktet

Noen betraktninger i tilknytning til atomdebatten



Til våren skal vi ha Nato-møte her, og etter rykter som går, skal Norge tvinges til å gå med på lagring av atom-bomber.

I den anledning er det forberedt store protestdemonstrasjoner. Men det er også protest mot protestene. Hva skal vi gjøre?

La oss ta et lite blikk tilbake til 1939. — Da var det Tyskland som var den sterkeste makt i Europa. Og vi hadde i Norge tre retninger, og tre ledere: Hambro, Nygaardsvold og Quisling!

Nygaardsvold sviktet etter hvert sin idé og sin linje, ga opp, og fulgte i Hambros fotspor.

Quisling ville at vi skulle ruste opp, forberede oss mentalt på det som ville komme, og med alle midler arbeide for å holde oss utenfor. Han ville vi skulle bryte den hemmelige forbindelse med England og danne en vepnet nøytralitetsallianse med Sverige.

Vi ser idag at denne linjen kunne ha ført frem. Norden kunne ha undgått krigen, hvis Quislings linje var blitt fulgt.

Men det norske folk hadde ikke tillit til Quislings førerskap. Derimot hadde det tillit til Hambro. Hans linje var hemmelig å støtte England og tillate engelske baser på norsk jord. Til det norske folk sa man at Norge var nøytralt.

I dag har Russland tatt Tysklands plass som den sterkeste militærmakt i Europa, og Amerika har tatt Englands plass som den sterkeste sjømakt. Spenningen mellom Amerika og Russland er like stor som mellom Tyskland og England. Og Norge ligger like meget utsatt som i 1939. Idag forlanger Amerika baser på norsk jord akkurat som England forlangte det i 1939.

Tyskland kunne dengang ikke tillate slike baser. Det ville vært døden for Tyskland. Det måtte besette Norge, koste hva det koste ville. Hitler sa at han ville bruke 9-10 eller 16 divisjoner, eller så meget som var nødvendig, og at han eventuelt også ville trekke Sverige inn. For engelske baser på norsk jord kunne ikke tåles. (Quisling-saken side 456).



Hambros linje ble fulgt — med katastrofale følger.

I dag er Russland i samme stilling. Det kan ikke tåle amerikanske baser på norsk jord. Kommer det amerikanske baser i Finnmark, vil russerne besette Finnmark. Russerne advarte i 1940 regjeringen Nygaardsvold mot å slippe engelskmennene inn i Nord-Norge. Koht skriver således i «Frå skanse til skanse»: «Eg fekk telegram fra sendemann Masseng i Moskva. Der stod det at det hadde vorti sagt han at sovjet-regjeringa ikkje ville legge seg opp i striden i Noreg, men det var på det vilkåret at inga anna stormakt sette seg fast i Nord-Noreg eller i det minste ikkje nordanfor Lyngen».

Mikojan på sin side har sagt at russerne vil bombe amerikanske atombaser i Norge.

Atombaser i Norge kan utløse krigen. Og amerikanerne har like lite å forsvare Norge med, som engelskmennene hadde i 1940.

Når høyere Nato-offiserer diskuterer forsvaret av Norge, så går ikke diskusjonen ut på hvordan Norge skal forsvares, men hva de skal gjøre etter at Norge er besatt. «Strike back» er et typisk navn for Natoøvelser i Norge.

I 1940 kunne Norge ha undgått krigen hvis engelskmennene hadde villet. Hadde engelskmennene latt Norge være i fred, så hadde tyskerne også gjort det. Alle dokumenter fra den tiden viser at dette er riktig. Men engelskmennene ville bruke norsk territorium i krigen mot Tyskland, og da hjalp ikke gammelt vennskap. Hensynsløst og uten tanke på det norske folks lidelser, trakk engelskmennene Norge inn i krigen. Og ikke nok med det. De klarte å gi Quisling og NS-folkene skylden for det hele. Det er kanskje godt gjort etter marxistisk oppskrift, men uhyre lumpent sett med vanlige menneskers øyne.

Amerikanerne har den samme hensikt idag som engelskmennene hadde dengang.

Atombomber på norsk jord vil sikkert gavne amerikanerne. Deres naturlige mål er at Rest-europa og Øst-europa skal ødelegge hverandre gjensidig med atombomber og at Amerika skal gå fri. Jøde- og negerkulturen i Amerika skal leve videre, mens Europa skal brennes opp.

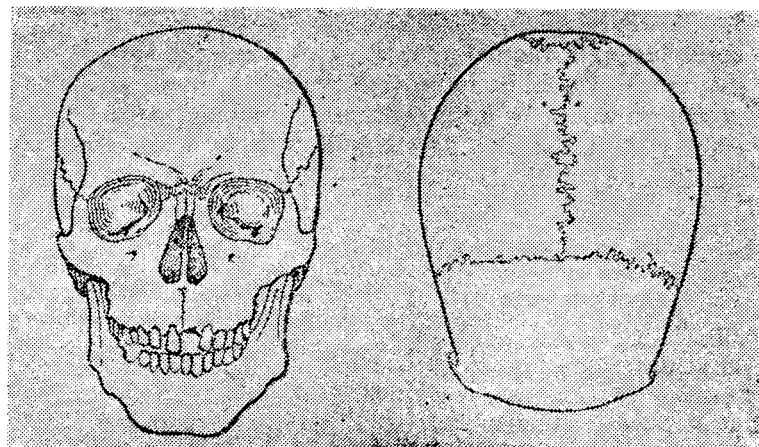
Men gavner atombaser Europa?

Hadde amerikanerne villet redde Europa så kunne de ha gjort det i 1943. Da var Sovjet nesten ferdig.

Forts. side 6

Ethnologisk introduksjon

En oversikt av Edward Langford i det britiske tidsskrift Northern World



Langskallet nordisk eller middelhavskranium (neolitisk)

II.

Det nordiske menneske

Ettersom de forskjellige raser av Cro-Magnon«samlingen» kom i konflikt med hinannen, ble den opprinnelige type med bredt hode rent overende, undertrykket og i høy grad utslettet av ennu en bølge av beslektede men friske folk fra de samme asiatiske steppeland og midtøsten, mens en liten del ble tillatt å overleve i små fjellregioner og sumpland.

Disse var de neolitiske folk: De første middelhavs- og nordiske typer, som drog inn i Europa. I tidens løp ble disse neolitter fulgt av andre «nordiske» stammer av samme rasetype, som hadde skutt frem i bronse- og jernalderkulturene, for vi er nu ved nettopp toppen av den evolusjonære fremgang — den høyeste form for liv, som naturen noensinne har frembragt. De senere, bronse og jernalders, nordiske mennesker har hevdet seg som en aristokratisk, erobrende rase i alle deler av Europa og derved skapt det helleenske og det romerske imperium.

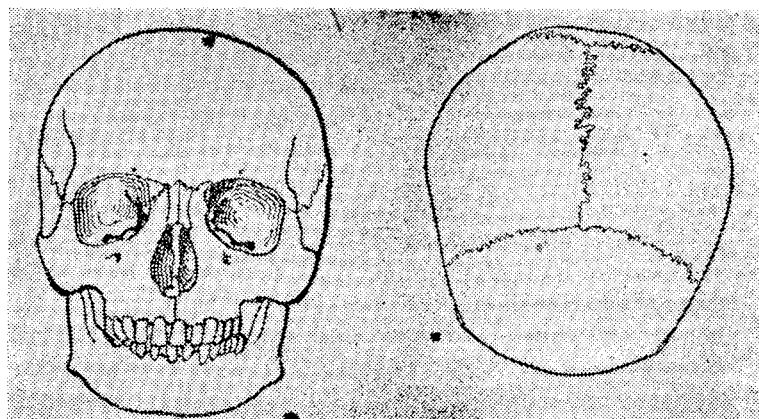
Denne periode begynte kanskje for 10 000 år siden og skjønt der somme steder fant blodblanding sted med tidligere folk, så er det fra disse neolitiske erobrere av Europa, at vi i våre dager regner vår opprinnelse. I senere tider er landene omkring Middelhavet i høy grad blitt overrent av andre mindre nær beslektede

typer og det er i første rekke Nordeuropa, som idag er den tydeligste «reserve» for vårt folk.

I andre deler av verden fant lignende indo-europeiske erobringer, invasjoner og innvandring sted, og elementer av disse folk, som alle talte ariske sprog, spredte seg vidt ut, idet de tok med seg sin fremskredne kultur. Men i sin alminnelighet gikk de tapt, biologisk sett, gjennom de følgende generasjoner blandet de innfødte folkeslag, som de beseiret, på grunn av disses rent numeriske overvekt. Erobring er dessverre alltid oppfattet av mennesket som et privilegium til å røve kvinnene fra de erobrede familier. Dette har mer enn noe annet alltid resultert i utslettelse av erobrende raser over hele verden, enten det nu skjer ved hurtig eller rask absorpsjon.

Disse neolitiske folk var naturligvis de samme som de der skapte sivilisasjonen i det gamle Egypten, Midtøsten og Indusdalen og den ariske kultur i India. I Afrika introduserte de den hamitiske kultur før de ble assimilt. Den biologiske og sproglige innflytelse kan fremdeles merkes ved at Masaier, Zuluere og Basuter skiller seg ut fra kaffere og pygméer. Enkelte drog endog inn i det tidligere Kina. Bare i Europa og visse tiliggende landstrekninger kom de allikevel inn i nødvendige mengder til å set-

(Forts. side 7)



Bred alpin skalle (paleolitisk innvirkning)

Politikere og moral

(Forts. fra s. 4)

sjeeer? Like før siste presidentvalg var jeg i USA og fulgte naturligvis begivenhetene og kommentarene både i presse og televisjon. Den oppfatning gjorde seg forbausende sterkt gjeldende at både Nixon og Kennedy kunne betraktes som praktiske administratorer, som representanter for et generasjons-skifte — en overgang til mennesker som har frigjort seg fra partimaskinens svada. En mer skeptisk oppfatning gikk ut på at ingen av de to hadde tilstrekkelig personlig pondus til å gjøre god figur som president i USA.

Mange av næringslivets folk ønsket seg som president en som allerede hadde dokumentert seg som administrator, f. eks. gjennom toppstillingen i General Motors. Dette er naturligvis hard kost på denne side av dammen, og jeg underskriver intet som helst i den retning. — En slik betraktning ville også være helt urealistisk. Det som er tenkelig, er å vinne bred tilslutning til et effektivt og fornuftig styre, fordi et sådant i det lange løp gir den beste samfunnsøkonomi og dermed de beste utsikter for høye lønninger og sosiale goder.

Hvis man ikke partout vil misforstå Libertas, men ta alt i beste mening, er det vel i grunnen dette man gjerne vil få tilslutning for i politisk opinion. Apropos Libertas må man ikke underslå den kjensgjerning at institusjonen finner støtte hos en betydelig gruppe intellektuelle, for hvilken hovedsaken er å ha en solid støtpute mot det sosialistiske tvangssamfunn. De som inntar en slik holdning, er etter min dybeste overbevisning de kloke jomfruer, de som holder olje på sine lamper, de som ikke vil la seg ta på sengen.

Vi skal gå litt mer i detaljer. Provosert av et eller annet i den borgerlige presse stillet for noen tid siden vårt regjeringsorgans redaksjon følgende spørsmål: Er det noe muggent ved å være politiker?

Vel, det er vanskelig å kunne svare helt oppriktig og samtidig holde seg innenfor høflighetens ramme. De som ikke er lidenskapelig engasjert i politiske dogmer eller i hvert fall har bevart en viss sans for pro og kontra, har nok dessverre det inntrykk at det meget ofte er noe muggent ved politikere. Forresten, la oss forlate dette stygge uttrykk og heller tale om ukontrollerte følelsesbrus som treffer hjernen.

I Dagbladet for 4/2 61 skriver Anton Beinset: «Etter mitt syn er MRA den farlig-

ste organisasjon vi har når det gjelder verdensfreden, like farlig som kommunismen og nazismen. Den er i den grad ugudelig i sitt hatefulle, krigsbesatte politiske syn at det er nifst. Og den er lumsk». Og litt senere i Beinsets innlegg: «Den er like lumsk og farlig utenpolitisk som tvillingbroren Libertas er det innenrikspolitisk. Det er nazisme i skinnende hvite kledebon og med gullkanter».

Det ville være urettferdig mot redaktør Beinset å se på dette som en målestokk for kvaliteten av hans tankeapparat. Man må tvert imot oppfatte det med menneskelig medfølelse, som et skrik i dyp vånne, som en irrasjonell og sanseløs antipati. Slik kan nemlig lidenskapene rase hos de troende, noe historien bærer uhyggelige vidnesbyrd om.

Man kunne more seg adskillig med å plukke stoff fra politiske kamphaner. I sin leder for 30/11 60, som angår vårt jordbruk og heter «Radikal omlegging» sier Arbeiderbladet: «Men det er klart at jordbrukets problemer må kunne settes under debatt. Og det må kunne gjøres åpent, uten at det blir sådd mistanker om anslag mot jordbruket». Når man sammenholder dette med den skjebne Studieselskapet for Samfunn og Næringsliv's brosjyre om jordbruksproblemerne fikk, kommer man til å bli meget interessante konklusjoner når det gjelder følelsesbrusene som dominerer i politisk debatt. Personlig er jeg så følelsesbundet til jordbruket at jeg steiler ganske meget overfor de konklusjoner Studieselskapets «gruppe» kom til. Min forstand sier meg imidlertid at framtidsperspektivet nok kommer til å ligge omtrent der. Man kan ikke regne med en slik utvikling at levestandarden hos folk som er knyttet til industrien løper løpsk i forhold til jordbruksgruppens.

I et opprop til bedriftsklubbene fra Orientering heter det: «Orientering hører ikke til de Libertas-finansierte presseorganer, tvertimot, vi står i skarp opposisjon til nettopp disse folkefiendtlige kretser».

Særlig når man betenker at der bak Orienterings-kretsen står akademikere, er dette naturligvis ille — ja, det er så ille at det unndrar seg kommentar.

Noe av det vanskeligste for meg har vært å akseptere det som bona fide når et politisk parti gjør påstand om å ha spilt noen avgjørende rolle for velstandsutviklingen. Under henvisning til det jeg allerede har sagt om følelsesbrusene som treffer hjernen, skal jeg være så forsiktig at

jeg ikke utelukker det.

Det merkelige og spesifikke for de nordeuropeiske land og kanskje for Europa som helhet er at arbeiderorganisasjonene, som ved å virkeliggjøre solidaritetstanken har spilt en meget stor rolle for velstandsfordelingen og en betydelig rolle for velstandsutviklingen, er så villig til å dele æren med politikerne. Jeg opplevet for ikke så lenge siden at arbeiderpartipolitikere besteg talerstolen etter fagorganisasjonens folk og hevdet at minst 50 prosent av all herligheten skyldtes partiet. — For å gjenta en smule, hvis vi som arbeider i det praktiske liv skulle fjerne oss så langt fra virkeligheten, hvordan skulle det egentlig gå?

Det er vanskelig å bevise det ene eller det annet når man bare har et retrospektiv å arbeide med. Det måtte allikevel være en fristende oppgave for en hjernetrust innen opposisjonen å underbygge den påstand at i hvert fall i det siste decennium har politikken vært en negativ faktor også for den lille mann. Noe som nesten matematisk må kunne bevises, er at sosiale tiltak har vært sterkt nødlidende fordi regjeringens hovedinteresse er investeringer som gir staten, les partiet, øket økonomisk makt.

Til slutt skal jeg be en fagkollega om litt assistanse. Professor Dr. Georg Vedeler sier i et diskusjonsinnlegg «Humaniora og naturvitenskap» (Morgenbladet 11/1 61): «Selv i vårt lille idylliske Norge er det i forbindelse med regjerings- og stortingsavgjørelser noe som heter «av politiske hensyn». Det betyr at selv de beste fagfolks kloke råd ikke skal følges hvis de kan komme til å virke partipolitisk ugunstig på det man regner med vil bli folke- meningen i valg».

Sitatet innbyr for øvrig til en noe kynisk bemerkning. Er folke-meningen i valg noe som oppstår i folket? Er den ikke stort sett det som propagandaen blåser inn i selvsamme folk?

Tannlege

MADWIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

TK. 44 75 54

TANNLEGE MAASBOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

ANNELISE PA BOW

TANNLEGGNING

Trondheim

Gisle Johnsenstgt. 5 - V. Lade-
moen kirke - Voldsmånde

Norge i brennpunktet

(Forts. fra s. 5)

Krustsjov sier i sin tale på den 20. partikongress at Stalin hadde alt gitt opp. I en av talene fra den tiden sa han (Stalin): «Alt hva Lenin har skapt er tapt for alltid».

Men da pøste amerikanerne på med materiell. Her er noe av det de leverte:

21 866 fly
12 218 panservogner
5 035 panservernkanoner
8 200 luftvernkanoner
135 000 maskingeværer
343 000 tonn sprengstoff
2 680 000 tonn stål
3 000 000 tonn forskjellige oljeprodukter
461 780 automobiler
3 786 000 bilringer
1 981 jernbanelokomotiver
11 155 jernbanevogner
90 lastebåter
5 000 000 tonn matvarer
57 509 000 meter ulltøy
97 841 000 meter bomullstøy
15 417 000 par sko
49 000 tonn lær

Det hele kostet en bagatell av 12 milliarder dollars.

Med dette materiellet kunne russerne utruste 50 divisjoner med panservogner, og 2 000 fly-enheter.

Maten som russerne fikk var nok til å underholde hele sovjet hæren halve krigstiden (Peter Kleist: Chruschtschow 50 km vor Hamburg).

Hadde amerikanerne spart dette materiellet, så hadde virkelig «alt hva Lenin har skapt vært tapt for alltid».

Amerikanerne reddet Lenins verk, amerikanerne gav russerne atombomber, og amerikanerne delte Europa. Det er sannheten, en sannhet som vil knuge amerikanerne og deres hjelpere og samarbeidsmenn i Europa i kne.

Og skulde vi få et angrep med konvensjonelle våpen, så kan ikke amerikanerne redde Europa. De kan bare brenne Europa opp med atombomber.

Det er fler folk i Rest-europa enn i Øst-europa.

Hadde det vært den minste forsvarsvilje, og offervilje og tro på fremtiden, så hadde det vært en bagatell å stable en tilstrekkelig stor hær på benene til forsvar av Rest-europa med konvensjonelle våpen. Men slik vilje finnes ikke.

Foreldrene til de guttene som skal bære hovedtyngden ved forsvaret av Europa, forfølges jo konsekvent av amerikanernes lakeier for sitt forsvar av Europa i 1940—45.

Hvordan kan en vente at disse guttene vil ofre sitt liv i en slik kamp når dens foreldre fikk straff for å ha gjort det?

Og hvordan skal sønnene til prosemittter og nydemokrater kunne kjempe med begeistring mot den stat som ifølge mytene «befridde» Europa og Norge fra «nazistenes terror»?

Nei, loddet er nok kastet.

Norges skjebne ble avgjort 1940—45. Den kan ikke avgjøres påny. Når en mann kaster seg ut fra 10. etasje, så er hans skjebne avgjort. Den skal ikke avgjøres når mannen passerer 5, 3. eller 1. etasje, eller når han tar bakken. Norge er idag bare en brikke i amerikanernes spill. Det har ingen selvstendig vilje.

I 1939 hadde nordmennene valget. De kunne ha fulgt Quisling, men de fulgte Hambro.

I 1939—45 kunne bolsjevismen vært slått sønder og sammen for alltid på slagmarken. I dag er dette umulig. Idag kan bolsjevismen bare bekjempes med en ny religiøs-politisk lære og ved å oppnå forandring i Russland selv. Og det har naturligvis verdens nydemokrater ingen forutsetninger for å klare. De har jo ingen slik idé. Derimot har russerne stor sjanse til gjennom FN å innføre sin lære i Amerika.

Selvoppholdsdriften tilsier oss derfor å søke å hindre Amerika i å lage krig i Europa, og å la borgerkrig i Amerika avgjøre striden. Og skulle amerikanerne før slik avgjørelse faller velge atombomben, så la dem da ta sin krig over Nordpolen og uten at vi blir blandet inn.

Men forresten — Quisling talte jo for døde ører i 1939. Engelskmennene klarte «beint fram lokke eller truge oss til å gå med dem i krigen». (Koht side 8 i Frå skanse til skanse). Amerikanerne klarer sikkert det samme idag.

Hva skal vi så gjøre? Det er vel intet annet tilbake da enn å ta konsekvensene av det norske folks skjebnesvangre valg i 1939—45.

Quisling sa: «Jeg frykter ikke døden for meg selv. Jeg beklager den for mine nærmeste, og jeg frykter den for det norske folk».

Saken er nemlig den at Norge ligger slik til at russerne både kan besette og forsvare Norge, akkurat som tyskerne kunne både besette og forsvare Norge i 1940. Amerikanerne kan hverken besette eller forsvare Norge, akkurat som England ikke maktet det i 1940.

Quisling forutså at Norge ville komme i denne fortvilede stilling hvis tyskerne tapte krigen. Derfor tok han den stilling han gjorde. — Ikke fordi han var tyskvennlig, men fordi han ville beskytte det norske folk, samarbeidet han med tyskerne.

O. K.

Bergs Assuransebyrå

ALT I FORSIKRING

Arbionstgt. 1 — 44 49 94

ETHNOLOGISK INTRODUKSJON

(Forts. fra s. 10.)

te sitt preg på den eksisterende befolkning i tilstrekkelig grad. I de gjenværende deler av verden overlevet meget forskjellige raser.

I Australia f. eks. kom aldri den innfødte befolkning før Maoriernes og europeernes inntrengen lenger enn til den primitive neanderthaltypen, praktiserende den eldste stenalderens kultur.

Det moderne Europas mønster

Som et resultat av disse innvandringene og tilblendinger er situasjonen idag i Europa, at vi finner den langskallede, lysfargede nordiske type med skarpe trekk i Norden. Vi finner videre en lignende, mer lettbygget middelhavstype, langs de vestlige kystland, særlig i fjelltrakter og mindre lett tilgjengelige steder og meget oppblandet i grensestrøkene. Disse to typer nedstammer fra dem, som nedsatte seg under sten-, bronse- og jernalderen og utgjør grunnlaget for den europeiske type.

I de sentrale fjelltrakter er der allikevel et meget utpreget etterslett fra stenalderperioden av en lignende, men mer bredskallet type, som på grunn av sitt hjemsted alminnelig kalles «Alpin» av antropologene. Elementer av denne overlevering strekker seg vestover fra Alpene over sentral Frankrike, men finnes også i den wallonske del av Belgia, og i traktene omkring Ladoga i Finland.

Videre overlever to andre rasemessige innflytelser fra den paleolitiske tidsalder, nemlig **Borrebymannen** i Tyskland (oppkalt etter det sted hvor visse «rene» borrebyskjeletter fra den paleolitiske tidsalder ble funnet). De har også resultert i en bredere hodeskalle. Ennvidere «Brynn»typen (som også har et arkeologisk navn) som nokså alminnelig har influert på befolkningen i Norge, vest Irland og visse høylandsdistrikter i Skottland, og fremdeles resulterende i en bredere hodeskalle enn den som karakteriserer den omgivende neolitiske og vestneolitiske befolkning. **Borreby- og Brynn**typene deler også det privilegium å ha de største hoder i verden, etterstørste, som vi sa, at Cro-Magnon hadde et meget stort hode, men manglet de skarpe og fine trekk hos middelhavsfolkene og de nordiske folk.

Legg til det foregående konsentrasjonen av østbaltiske folk i Litauen, Lettland og Estland, som ofte er lyse p.g.a. sterkt nordisk innslag, ennvidere samer og vidtspredte ikke-europeiske elementer i Finnland, Ungarn,

tyrkisk Balkan og Bulgaria og i alle de europeiske land, som omgir Middelhavet, så finner man det gjennomgående mønster på den europeiske ethnologi.

Forandring

Det ville allikevel være galt å anta, at Europas ethnologi er forblitt konstant siden bronse- og jernalderen og Folkevandringens periode og romerrikets sammenbrudd. Når man studerer Europas kart er man ved første øyekast tilbøyelig til å formode dette p.g.a. at navnene på de stater, som ble grunnlagt av de nordiske teutoner etter romerrikets forfall fremdeles er i regulært bruk den dag idag, og dessuten har sprøget bidradd til å bevare begrepet «Europas Nasjoner». I virkeligheten har enorme rasemessige forandringer foregått i de siste femten hundre år. Virkningen kan delvis merkes i byene. Byer som London idag åpenbarer en voldsomt motstridende blanding av raser, når den sammenlignes med den gamle nordiske befolkning, som bebodde byen i Elisabeth den førstes tid.

Mens nordiske elementer, somme tider i forbindelse med middelhavsbefolkning, bygget det gamle Roms og Greklands store sivilisasjoner, så var det rasemessig nedgang som resulterte i sammenbruddet av begge disse store nasjoner og deres konsekvente ødeleggelse av nordisk folk fra Nordeuropa. Det var nordiske folk sammen med deres middelhavsletter, som skapte den store kunst og kultur i middelalderen, og atter den samme nordiske befolkning, som bragte renessansen i det nordiske Lombardi, sammen med reformasjonsbevegelsen. Kulturen hadde alltid sitt sentrum over hele Europa i det nordiske aristokrati, som i tusen år eller mer etter den gotiske periode greide å beholde sin rasemessige identitet endog i Spania og Portugal, hvor deres antall var relativt lite. Men stadig har innflytelsen av nordisk og endog middelhavs blod langsomt løpt ut, inntil der idag finnes lite rent nordisk eller middelhavsblod i Europa.

En stadig immigrasjon til Europa fra Afrika har gjort meget til å ødelegge de gamle middelhavsfolk i de såkalte «Latinske land», mens i Sentraleuropa den alpine innflytelse sprer seg stadig og idag dominerer hoveddelen av det kontinentale areal mellom Teutoburgerskogen og Middelhavet. På samme tid har en vedvarende morderisk kriging ødelagt det nordiske element, fordi det alltid har følt seg mer tiltrukket av militær virksomhet enn noen annen rase i Europa, og sociale re-

volusjoner har revet opp og ødelagt det nordiske aristokrati i de fleste ikke-nordiske land; for kommunismen har aldri vært en alliert av regjerende rasemessig bestemte kaster.

Beviset for de utstrakte rasemessige endringer, som har funnet sted i Europa og endog nu finner sted med økende hastighet, finner man på en hvilken som helst gravplass. Utgravninger der åpenbarer den kunnskap, at vår tids innbyggere i det sentrale og sydlige Europa, som vi ser beferde gatene idag, er i hovedsaken langt fjernet fra den gamle europeiske befolkning.

Et flyktig studium av forskjellige fotografier viser at ethniske kjennsegner kan bli forstått umiddelbart og uten vanskelighet av det menneskelige øye. Den som øver sin erkjennelsesevne kan uten hjelp av instrumenter eller apparater åpne for seg selv det store felt av stimulerende og betydningsfull menneskelig interesse. Og han vil hurtig lære å klassifisere og analysere den ethniske bakgrunn de har, de folk som han møter og blandes med hvert øyeblikk av sitt liv. Historie er skrevet i de menneskelige trekk han studerer og ikke bare forbigangen historie, for han vil deri lese historien, som den skrider frem og han vil lese oppgangen og fallet hos nasjoner og sivilisasjoner i den ethniske struktur i de ansikter han ser rundt seg.

Bak kulissene —

(Forts. fra s. 4.)

snøvlende stemme, «som er ganske unge som ministre. De bør først lære seg disiplin før de uttaler seg!»

Men Prouvost svarer på vegne av disse «unge» og finner seg ikke i noen bebreidelse. «Den eneste urett De kan bebreide oss, herr Mandel, er at vi ikke er enig med Dem».

Minister Frossard, den patetiske hennemann, hvis informasjons-taktikk — han var Daladiers minister for offentlig informasjon — bragte alle til fortvilelse, vil dekke til denne uopprettelig motsetning. «En misforståelse, mine herrer, intet annet enn en misforståelse», sier han. «Våpenstillstand betyr jo ikke kapitulasjon! La oss forhandle med våre motstandere om betingelsene for en våpenstillstand! Det avgjør jo intet. Jeg er overbevist om at tyskerne kommer til å stille uantagelige betingelser, dermed får de urett og vi oppnår et moralsk resultat som ikke vil forfeile å gjøre sin virkning».

Ennu før noen kan si noe til dette, taler den annen mann i denne krets, som alltid forsøker å utjevne meningsforskjellen, Chautemps: «La oss spørre om

Revisjon av etterkrigsoppgjøret —

(Forts. fra s. 2.)

ende Undersøgelse snarest bliver en Realitet — det er min Overbevisning, at det ikke er en mulig Historiefalskning og et Blomstersprog Ungdommen har Brug for, men derimod nøjagtig Viden om, had der den Gang virkelig skete, en Viden baseret paa Kendsgerninger».

Frygt for nyt Retsoppgør!

Den socialdemokratiske Ordfører Per Hækkerup (en bror til Justisministeren), sagde, «at det, der kunde være tale om her, i og for sig var at tilstræbe et nyt Retsoppgør». Det kunde hans Parti ikke være med til da disse Sager «har faaet sin Afgørelse». «Det er nu Historikerens Sag at behandle de Problemer, der naturligvis findes». Hækkerups Parti vilde gerne hjælpe Historikerne her

~~~~~  
betingelsene for våpenstillstand hos tyskerne, og samtidig om freds-betingelsene!»

Flertallet er enig — tid vunnet er alt vunnet, tenker herrene, og det er det behageligste — det utsetter den siste nødvendighet —

Men de «unge» taler imot, men de klarer ikke å få sitt igjennom. «Mine herrer», sier nå republikkens president Lebrun, «jeg ber alle om å gå med på dette Chautemps forslag! Det bringer visse- lig ikke det vi alle ønsker, ønsker av hjertet, klarhet, endelig klarhet — men det har den store fordel at det samler et flertall i ministerrådet, noe som virkelig gjør det anbefalelsesverdig!»

Men Reynaud taler skarpt imot. «Chautemps forslag står i klar strid med vår avtale med Churchill!»

Nå motsier alle, undtagen Mandel ham og så spiller Reynaud ut sitt siste kort: «Mine herrer, jeg ser at flertallet ikke lenger deler min mening. Dere vil forstå at jeg må trekke den nødvendige konsekvens av det!»

Han bøyer seg lett, han skyver stolen tilbake — men da holder president Lebrun ham tilbake i ermet. Lebrun hører jo også til dem som ikke vil innrømme sannheten om nederlaget fordi han gjennom sin bestyrelse av presidentembedet i mange år er medskyldig i dette nederlag. Å skille seg fra Reynaud vil for Lebrun si å skille seg fra sin egen fortid — og det lykkes for ham med sine besvergende ord å berolige ministerpresidenten. Reynaud tar atter plass ved rådslagningsbordet, styrket i sin stilling ved dette opptrin, og under inntrykket av denne scene gir ministerrådet avkall på å be om betingelsene for en våpenstillstand — Man trøster seg med at man først må avvente svaret fra Amerika. Og dermed går ministrene fra hverandre.

(Neste gang: «Hva sier Lebrun?»)

og haabede, at Folketinget ogsaa vilde.

Hr. Hækkerup havde naturligvis ogsaa Ordet for at fortælle, at han og Forsvarsministeren var enige om at der ikke var Grund til at foretage nye Undersøgelser i Likvideringssagerne. Det sagde han, paa trods af, at den for Mord paa Løjtnant Skou direkte og offentlig sigtede Oberst ikke en Gang er afhørt, hverken af Auditor eller Politi. Fantastisk, som «Jyllands-Posten» kaller en saadan Undersøgelse.

### De uafhængige staa fast!

Med Knud Kristensens Ord i sin Tid, da Punkt 11 om «Udrensningen» blev sat paa Programmet, afviste Iver Poulsen med Foragt, at De Uafhængige var ude om Stemmeffiskeri hos dem, der er interesseret i en Undersøgelse om det saakaldte Retsoppgør. «Det drejer sig om vort Programpunkt 11, som vi aldrig har svigtet, og som vi heller ikke agter at svigte, for De Uafhængige agter at overholde det Program, de gaar til Valg paa, og de Løfter, de har givet Vælgernes».

Angående de gamle Partiordførernes Paastand om manglende Begrundelse for Forslaget, sagde Iver Poulsen, at Formen for Undersøgelsen i Likvideringssagerne og hr. Holms Udtalelser om den Parlamentariske Kommission var nok, om det skulde være. Her vistes klart, at der er dunkle Punkter, og saa kan der være mange, som vi ikke faar opklaret uden Undersøgelse. Iver Poulsen sagde videre, at han ikke forstod de Mennesker, der før Krigen meldte sig ind i D.N.S.A.P. Men det var et lovligt Parti med Repræsentanter paa Rigsdagen, og enhver havde Lov til at følge deres Overbevisning:

«Disse Mennesker, der ikke havde begaaet anden Forbrydelse end at de meldte sig ind i dette Parti, blev i mange Tilfælde efter Besættelsen om ikke stenet, saa haanet ud af deres Erhverv og behandlet paa en haard Maade», mens en Oberst, der havde meldt sig ind under Besættelsen, blev forfremmet.

Hækkerup havde ironisert over at se De Uafhængige og Socialistisk Folkparti Arm i Arm, hvortil Skræppenborg-Nielsen svarede, at naar et Forslag, hans Parti syntes rigtigt, blev fremlagt, blev det støttet af Partiet, uanset hvem der havde fremsat det. Saadan vilde det også være fremtidigt.

I den lange Debat deltog ogsaa Arne Larsen, Socialistisk Folkparti, der fremsatte meget haarde Udtalelser om de gamle Politikere. Endvidere Rimstad, De Uafhængige.

# Nasjonal Samling og kirken

(Forts. fra s. 1)

departementet. Biskop Støren hadde således for eksempel i et telegram 22. februar 1942 varslet om at han dagen etter kom til Oslo for å konferere med departementet, men han ble oppsnappet av Berggrav og kom ikke. Quisling sier om dette: «Tvertimot har Nidaros biskop, som telegrafisk hadde bebudet en slik konferanse, antagelig blitt satt under press av herr Berggrav og undlatt å gå til sin foresatte, kirkeministeren, slik som lovet og avtalt».

I sine memoarer som har vært omtalt i dette blad, forteller Finn Støren om visse forhandlinger han hadde med biskopene via sin onkel i disse dager og det synes å fremgå av disse at forhandlingene strandet som følge av steilhet fra Quislings side — noe som igjen skyldtes at han var blitt manøvrert inn i en uholdbar stilling av Terboven.

At denne fremstilling ikke er helt korrekt skal bli vist i det følgende, som omhandler de iherdige forsøk som ble gjort fra kirkedepartementets side på å finne en ordning, og det underlige spill som biskopene og deres følgesmenn drev, etter sigende av hensyn til kristendommen.

La oss imidlertid først slå fast at Nasjonal Samlings program hadde en post som lød: «Kristendommens grunnverdier vernes». I sitt skriv til de norske prester understreker Quisling denne programpost påny og sterkt, og han tilføyet:

«Nasjonal Samling kan ikke overføres noe som helst overgrep mot kristendommen eller mot kirken og dens tjenere. Hele bevegelsens ferd har alltid vært preget av respekt for religionen og av religiøs toleranse. Vi har også alltid tatt avgjørt avstand fra gudløsheten og aktivt bekjempet de politiske partier og makter som er eksponenter for materialisme og gudløshet. Som offentlig myndighet har våre folk forvaltet kirkens anliggender rettmessig og med forståelse. Vår kirke- og undervisningsminister har endog øket kristendomsundervisningen i skolene (med gjennomsnittlig 3 timer om uken for alle årskull) og skaffet bevilgninger til øket geistlig betjening.

Men kirkens biskoper og deres dystre følge har alltid søkt å nytte enhver anledning til å yppe strid med oss. Disse folk fører riktignok stadig Guds navn i munnen og pennen, men den ånd som har drevet dem like overfor oss er iallfall ikke Guds og Kristi ånd. Det er ikke kjærlighetens og forsonlighetens ånd, men den hatets onde ånd som Kristus lot seg nagle på korset for å få bragt ut av verden.

Efter å ha pekt på programposten om å verne kristendommen slutter Quisling sitt rundskriv slik:

«Vi må forlange at kirken og kristendommen ikke misbrukes i politisk øyemed i ødeleggende krefters interesse. Men at kirkens tilsynsmenn og tjenere holder seg til sin sanne oppgave, som ikke er å drive politikk og blande seg opp i statens styre og stell, men å påvirke den enkeltes liv og derigjennom samfundslivet med den rette kristne ånd. Denne ånds praktiske utslag i denne verden burde ikke være meget forskjellig fra bestrebelsene til en bevegelse, hvis hovedgrunnsetning for den enkelte og for nasjonens liv er: fellesnytte foran egen nytte».

I tiden fra juni til august 1942 ble det drevet en rekke forhandlinger om en billeggelse av striden. Det var lederne av «Kristent samråd», professor Hallesby og domprost Hygen som førte forhandlingene på vegne av kirkeopposisjonen.

Det første fredsforslag som forelå kom fra biskop Kvasnes, som foreslo at Berggrav skulle få et teologisk professorat ved Universitetet, at Maroni skulle gå av etter loven om aldersgrense, og at biskopene Fleischer, Hille, Krohn-Hansen og Skagestad skulle gjeninntre i sine respektive embeder. Den geistlige sympatistreik skulle opphøre automatisk når forhandlerne var blitt enige.

Hygen og Hallesby erklærte at de var glad «over det forsøk som fra departementets side her er gjort for å oppnå fred og forsoning innen kirken», men etter foretatt undersøkelse måtte de meddele at «de biskoper som var å treffe» ikke under noen omstendigheter ville oppta «forhandlinger på kirkens vegne så lenge biskop Berggrva stilles i en særstilling».

Berggrav var således viktigere enn den kristendom og den kirke en var så bekymret for.

I august opptrådte på vegne av det kristne legfolk kirkesanger Lothe i Lindås som meglingsmann. Etter konferanser med minister Skancke og med domprost Hygen la han frem følgende skriv for departementet:

«Det norske legfolk ser med bedrøvelse at det brygger opp til enno skarpere kirkestrid. Den altoverveiende del av det norske legfolk er av den mening at det nå må forsøkes å komme til en forsoning og forståelse i denne strid til gagn for den norske kirke og det norske folk.

Vi legfolk er oppmerksom på og verdsetter det Nasjonal Samling har sagt i sitt program om kristendommens

## INTET FLUOR FØR VALGET

Partipolitikerne er svært lydhøre før valget, men glemmer dessverre hurtig de gode løfter når en ny herlig fireårsperiode ukontrollert av velgerne ligger foran dem. Det er dette som heter nydemokrati. Vi har allerede fått en rekke prisverdige tiltak av det Arbeiderpartiet som så gjerne vil beholde sin maktstilling. So-

grunnverdier og at det intet legges i veien for Guds ords forkynnelse, sakramentenes forvaltning og annet kirkelig arbeid.

Vi ønsker nå inderlig en billeggelse av striden, men ikke på et hvilket som helst grunnlag.

I oppropet til Norges prester, menighetsråd og menigheter av juli 1942 blir det sagt at det er et ufravikelig krav at de avsatte biskoper skal være med i forhandlingene med departementet. Vi støtter dette krav og ber om at biskop Berggrav frigis, men vi krever ikke at han skal være leder av forhandlingene.

Fører forhandlingene til et positivt resultat, må herr Berggrav få beholde lønn og tittel og overdras vitenskapelig eller pedagogisk arbeid om han ikke ønsker å inntre i statsarbeide. De avsatte biskoper innsettes i sine embeder, likeså de avsatte prester.

Når dette og en del andre ting, som nærmere vil bli presisert på et eventuelt foreløpig konferansemøte, blir ført til positivt resultat vil vi legfolk kreve kirkestriden avblåst og prestene gjeninntre i sine embeder.

Man skal hermed be det ærede departement foranledige nedsatt en foreløpig nevnd som kan oppta innledende konferanser.

Gjenpart av dette brev er sendt herr domprost Hygen med anmodning om at han foranlediger nedsatt en nevnd på 3 mann, som snarest møter i departementet til en foreløpig konferanse.

I håp om at denne konferanse kan finne et grunnlag for videre forhandling som kan føre til et positivt resultat, vil vi be Kirkens Herre om å legge sin velsignelse til, så alt må vendes til det gode for Norges kirke og det norske folk».

Minister Skancke gikk med på deltagelse fra kirkedepartementets side i disse forhandlinger og i det forhandlingsmøte som ble avholdt i kirkedepartementet 15. august deltok også ministeren selv. Etter en lengere samtale ble det satt opp og undertegnet følgende dokument:

Efter forslag fra kirkesanger Lothe anmodes domprost Hygen og professor Hallesby av kirkedepartementet om å møte til en foreløpig konferanse om

sialdepartementet har således bebudet at det ikke vil fremme noen proposisjon om fluor i drikkevannet — i den inneværende stortings sesjon. Og ellers bebuder regjeringen bl. a. økede alderstrygd- og barnetrygdsatser, mens en for bare et halvår siden ikke ville være med på noe slikt. Men da var det riktignok konkurrentene som foreslo det.

muligheten av å oppta forhandlinger i kirkestriden.

Lørdag den 15. august møttes minister Skancke og ekspedisjonssjef Feyling, domprost Hygen, professor Hallesby og kirkesanger Lothe i kirkedepartementet.

Efter en del forhandlinger enedes man om å foreslå at forhandlinger mellom partene opptas på følgende vilkår:

1) Forhandlingene føres på regjeringens vegne av minister Skancke og ekspedisjonssjef Feyling, på kirkens vegne av alle de fratradte biskoper: Berggrav, Maroni, Hille, Fleischer, Krohn-Hansen og Skagestad.

2) Berggrav frigis ubetinget og straks.

3) Forhandlingene skal være helt fri, d.v.s. at ingen av partene på forhånd er bundet til noe vilkår eller bestemt resultat.

4) Begge parter har under forhandlingene anledning til å tilkalle som konsulenter de menn man ønsker».

Det ble fra minister Skanckes side uttrykkelig presisert at dette måtte sees som et forslag, som måtte forelegges ministerpresidenten og at det også var rimelig at det ble konferert med Reichskommissar Terboven.

21. august møtte Hygen igjen i kirkedepartementet, denne gang sammen med H. E. Wisløff, idet Hallesby hadde forfall.

Kirkeministeren meddelte dem at regjeringsmøte dagen før hadde behandlet saken angående frigivelse av Berggrav og innkalling av de fratradte biskoper til forhandlinger med departementet. Saken var også forelagt Reichskommissar Terboven. Det var i regjeringen stemning for å få en avspenning i kirkesituasjonen, men ikke for enhver pris. En fant at det var en meget tvilsom sak slik uten videre å frigi Berggrav, sette forhandlinger igang og så kanskje få disse avbrutt straks dersom de fratradte biskoper ikke ville anerkjenne den nasjonale regjering som landets lovlige regjering. Regjeringens medlemmer ønsket å tenke nærmere over saken, men fant at det burde fremskaffes noen garantier angående stillingen til regjeringen før forhandlinger settes igang.

(Forts. neste nr.)

## NATURLIGVIS

Den amerikanske guvernør Huey Long svarer på spørsmålet om også USA vil oppleve fascismen: «Naturligvis, bare at vi vil kalle det anti-fascisme!»

## GOD IDE

Trompetisten Louis Armstrong — «hele verdens Satchmo» som DAGBLADET kaller ham — planlegger å bosette seg i Ghana, forteller også bladets nyss nevnte Londonkorrespondent. Den store hjerteknuser med trompeten vil bygge seg et hjem utenfor Accra og trekke seg tilbake dit når han nedlegger sølv-trompeten og trommene. Det synes vi er en sær god idé, som flere burde følge. For der kan alle de sorte få likeberrettigelse og mere til blant sine egne. Imidlertid legger trompetistens frue til at han ikke har tenkt å gi opp før om 25 år, og da så —

## RADIO FREE EUROPE

Det har som kjent vært rettet offentlige beskyldninger mot den private amerikanske radiosender i München «Radio Free Europe» for å være et rede for tsjekkiske kommunistagenter. Ikke desto mindre — eller kanskje? — har president Kennedy tilsikret senderen fortsatt finansiert og moralsk understøttelse. Presidenten betegnet senderen som «et meget verdifullt foretagende» og det er den sikkerlig — for de røde. Bortsett fra at den huser en mengde røde agenter, driver senderen propaganda for Oder-Neisse-linjen.

## PA FRUKTENE — — —

Og i samme forbindelse kan det ha sin interesse å slå fast at de allierte nydemokraters seir over det nasjonalsosialistiske Tyskland i 1945 har ført til at 50 millioner mennesker er blitt hjemløse.

## Averter i «Folk og Land»

### FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo  
Telefon 37 76 96  
Boks 3214

#### Abonnementspriser:

Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia. Utlandet forøvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår.

Løssalg 75 øre

#### Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.  
Bruk postgirnr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land